

УДК 376

Чубенко О. В.

**ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ПСИХОЛОГО-МЕДИКО-
ПЕДАГОГІЧНИХ КОНСИЛІУМІВ В УМОВАХ НВК
ІНТЕРНАТНОГО ТИПУ ДЛЯ ДІТЕЙ З ВАДАМИ РОЗВИТКУ**

Визнання нашою державою Конвенції ООН щодо прав дитини підвищило увагу суспільства до проблем дітей з особливостями психофізичного розвитку, створення сприятливих умов для соціальної реабілітації та включення їх в систему сучасних суспільних відносин.

У процесі демократизації суспільства починає формуватися нова культурна і освітня норма — повага до людей з особливими потребами. Як підтверджують статистичні дані, нині в умовах так званої вимушеної та стихійної інтеграції в дошкільних, масових загальноосвітніх закладах перебуває значна кількість таких дітей. Відповідно, проблеми їхнього навчання, виховання, надання належної соціальної, корекційної допомоги потребують нагального вирішення.

Головною метою інтеграції в умовах дошкільного, загальноосвітнього закладу є створення умов для особистісного розвитку дитини, її творчої самореалізації та можливості бути корисною іншим людям. У зв'язку з цим, вчителям та вихователям закладів освіти слід застосовувати заходи, пов'язані з покращенням стану соціальної адаптації, яка включає такі напрямки:

- встановлення довірливих відносин з дитиною, створення ситуації психологічного комфорту;
- формування в дитини позитивної самооцінки;
- формування мотивації досягнень;
- створення умов для підвищення рівня навчання;
- виховання правильних навичок поведінки в суспільстві;
- підвищення рівня самоаналізу;
- розвиток моральних уявлень, пізнавальних інтересів, розширення світогляду;
- формування в дитини позитивних життєвих перспектив, визначення разом з нею шляхів самореалізації, сфер самоповаги [5].

Тому метою нашої статті є визначення необхідності організації ПМПК в умовах НВК інтернатного типу для дітей з вадами розвитку. У завдання нашого дослідження входило з'ясування сутнісного змісту поняття «ПМПК», аналіз організації ПМПК та змісту роботи в умовах навчально-виховного комплексу інтернатного типу.

Психолого-медико-педагогічна консультація створена відповідно до положення про зональну та центральну психолого-медико-педагогічну консультацію замість раніше діючих на громадських засадах медико-педагогічних комісій. ПМПК функціонує як постійно

діюча установа, головні завдання якої – виявлення, облік та діагностика дітей і підлітків із відхиленнями в розвитку, відбір їх до спеціальних навчально-виховних, лікувальних закладів відповідного типу, консультування батьків, педагогів та надання індивідуальної педагогічної допомоги [4, с. 321]. На необхідність спостереження за дітьми вказували такі дослідники як В.П.Кашенко, О.Б.Фельцман, Г.Я.Трошин та інші. Особливо важливі матеріали порівняльних психологічних та клінічних досліджень нормальних та ненормальних дітей, які проводилися Г.Я. Трошиним. Він підкреслював цінність спостереження за поведінкою дітей у звичайних умовах [3, с. 12]. На сучасному етапі питаннями організації роботи ПМПК активно займаються завідувач Центральної ПМПК МОН України Обухівська А.Г., а також завідувач районних та місцевих ПМПК.

Відомо, що саме у дошкільний період формується здоров'я, закладається основа особистості, з дитинства дитина бере те, що потім буде використовувати усе своє життя. Чим раніше ми звернемо увагу на період дошкільного дитинства, тим краще. Метою створення ПМП консиліумів в умовах НВК інтернатного типу є, по-перше, створення умов, необхідних для повноцінного фізичного і психічного розвитку дошкільників, їх емоційного та соціального комфорту; по-друге, вчасно допомогти дитині, виявити проблему та скоординувати дії всіх учасників навчально-виховного процесу; по-третє, психологічний супровід дітей в період адаптації та створення сприятливих умов для розвитку особистості.

Звісно, що первинне обстеження дитина проходить в обласних, районних та місцевих ПМПК, отримує направлення до певного навчального закладу. Та потрапивши до навчального закладу, до спеціальної групи із дітьми дитина потрапляє в освітнє середовище, де навчається, виховується, розвивається. Проходить певний час і результати дитини покращуються, а бувають випадки коли дитина набирає швидкі темпи у своєму розвитку і вже потребує перебування у іншій групі (масовій або іншій спеціалізованій). Та часто, на жаль, спеціаліст не в змозі вирішити на місці, наприклад, питання про переведення дитини із логопедичної групи до масової. По перше, не знає як організувати цей процес, по-друге пролітає думка, що все одно вкінці року буде комісія на місці і аж тоді можливо вирішиться це питання. Але кожен спеціаліст повинен пам'ятати про здійснення індивідуального корекційного процесу. Тому створення ПМПК в умовах НВК інтернатного типу для дітей з вадами розвитку дозволяє разом всім спеціалістам здійснювати всебічний розвиток дитини. Великою перевагою створення таких консиліумів є залучення батьків до корекційного процесу.

Організація ПМПК дозволяє вирішувати цілий ряд завдань:

1. Всебічне обговорення проблем дитини в ракурсі інформації спеціалістів різного профілю і спеціалізацією з метою виділення

ядерних складових, які потребують корекційної уваги в першу чергу (визначення стратегії навчання і корекції).

2. Усунення вже виниклих та попередження нових «соціальних вивихів».

3. Затвердження індивідуального освітнього маршруту з врахуванням рекомендацій всіх спеціалістів.

4. Затвердження схем і програм супроводу і корекції, ознайомлення і погодження їх з батьками (законними представниками).

5. Закріплення тенденції до колегіальної, наступності та послідовності вирішення завдань роботи з дитиною.

6. Здійснення постійного контролю обраної програми для навчання реальному рівню розвитку дитини.

7. Забезпечення особливого навчаючого середовища.

8. Розгляд конфліктних аспектів (в тому числі потенційних).

9. Включення батьків до діяльності служби супроводу.

10. Підвищення компетентності спеціалістів в суміжних з основною професійною діяльністю напрямках [1, с. 66; 2, с. 10].

До складу ПМПК входять різноманітні групи спеціалістів закладу які виконують певні функції: керівник ПМПК, медичний блок (лікар-педіатр, медсестра з масажу, інструктор ЛФК), психологічний блок, педагогічний блок (вчитель – дефектолог, вчитель – логопед, соціальний педагог, вихователь групи, музичний керівник). На основі інформації про дитину складається індивідуальний сімейний план /ІСП/, де визначені завдання кожного спеціаліста в системі супроводу. Ефективність роботи консилиуму багато в чому залежить від точності, чіткості викладення матеріалу, який представлено. Засідання ПМПК проводяться систематично, 1 раз на місяць (якщо екстрені питання, взагалі 1 раз на два тижні), обравши для цього певний день. На кожному консилиумі проводиться аналіз і обговорення проблем 3-5 дітей. В ньому повинні приймати участь всі необхідні спеціалісти, обов'язково (за необхідністю) запрошуються батьки.

Ця робота є досить ефективною у нашому НВК інтернатного типу для дітей з вадами розвитку Полтавської обласної ради. Створивши безпосередньо такий консилиум у нашому закладі, поліпшилась робота з батьками. Батьки безпосередньо активно приймають участь у корекційному процесі, виконують запропоновані завдання з дитиною на певний період навчання, отримують різноманітні консультації щодо особливостей порушення їх дитини, організації розвиваючого середовища вдома. Розуміння того, що вони відповідають не лише перед логопедом, а перед усіма спеціалістам та адміністрацією закладу, сформувало у них більшу відповідальність за свої слова та вчинки, зацікавленість розвитком своєї дитини. В НВК робота планується не менше ніж на місяць. Голова консилиуму напередодні визначає списки дітей, проблеми які будуть обговорюватись на

консиліумі, повідомляє про це спеціалістів, які будуть в ньому задіяні і повинні підготувати матеріали для обговорення.

Основні засідання проводяться у період осіннього циклу (вересень – жовтень) – присвячуються питання дітям, які поступили в новому році; у період весняного циклу (квітень – червень) – охоплюється весь контингент дітей з метою аналізу річної динаміки розвитку і уточнення програм роботи з кожною дитиною. Основна увага належить випускникам НВК, аналізу їх підготовки до школи. Окрім цього, протягом року організуються позапланові консиліуми для розгляду певних проблем поведінки, навчання, корекції дітей, які вимагають колегіального розгляду з участю адміністрації та батьків. За результатами обговорення і доповідей виноситься висновок ПМПК про необхідність зміни навчальної програми, переведення в загальну групу, наповторне обстеження у обласній ПМПК і т.п., контроль за реалізацією якого покладається на адміністрацію Центру.

Виходячи з вищезазначеного, можемо зробити висновки:

1. ПМПК вирішує такі завдання як, виявлення, облік та діагностика дітей і підлітків із відхиленнями в розвитку, відбір їх до спеціальних навчально-виховних, лікувальних закладів відповідного типу, консультування батьків, педагогів та надання індивідуальної педагогічної допомоги

2. Успішне здійснення корекційного процесу залежить від створення умов, необхідних для повноцінного фізичного і психічного розвитку дошкільників, їх емоційного та соціального комфорту, вчасної допомоги.

3. Консиліум сприяє адекватному вирішенню основних пріоритетних завдань супроводу: базової і динамічної діагностики та розробки стратегії організаційно-методичного забезпечення освітнього і корекційного процесу.

4. В основі діяльності ПМПК в умовах НВК інтернатного типу для дітей з вадами розвитку знаходиться робота з батьками. Батьки безпосередньо активно приймають участь у корекційно-навчальному процесі, виконують запропоновані завдання з дитиною, отримують консультації щодо особливостей порушення їх дитини, організації занять вдома.

Література:

1. Артюшенко Н. П. Роль психолого-медико-педагогической комиссии в реабилитации детей с ограниченными возможностями здоровья средствами инклюзивного образования / Н. П. Артюшенко // Вестник ТГПУ. – 2009. – №7. – С. 66 – 70. **2. Медико-психолого-педагогическая служба в дошкольном образовательном учреждении : организация работы / ред. Е. А. Каралашвили.** – Москва : Сфера, 2007. – 128 с. **3. Психолого-педагогическая диагностика : учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / И. Ю. Левченко, С. Д. Забражная,**

- Т. А. Добровольская и др.; под ред. И. Ю. Левченко, С. Д. Забрамной. – М. : Издательский центр «Академия», 2003. – 320 с. 4. **Спеціальна педагогіка : понятійно-термінологічний словник / за ред. акад. В. І. Бондаря. – Луганськ : Альма-матер, 2003. – 436 с.**
5. <http://imidg.ucoz.ua/publ/>

Чубенко О. В. Організація роботи психолого-медико-педагогічних консилиумів в умовах НВК інтернатного типу для дітей з вадами розвитку.

Стаття висвітлює особливості організації роботи психолого-медико-педагогічних консилиумів в умовах НВК інтернатного типу для дітей з вадами розвитку.

Ключові слова: діти, інтеграція, психолого-медико-педагогічний консилиум.

Чубенко О. В. Организация работы психолого-медико-педагогических консилиумов в условиях УВК интернатного типа для детей с нарушениями развития.

Статья освещает особенности организации работы психолого-медико-педагогических консилиумов в условиях УВК интернатного типа для детей с нарушениями развития.

Ключевые слова: дети, интеграция, психолого-медико-педагогический консилиум.

Chubenko O. The organization of work of psychological-medical-pedagogical councils under the educational complex boarding type for children with developmental disabilities.

The article lights features of the organization of the psychological, medical and pedagogical consultation in TEC boarding for children with developmental disabilities.

Key words: children, integration, psychological, medical and pedagogical consultation.

УДК 378

Шевцов А. Г.

СПІВВІДНОШЕННЯ МІЖ МОДЕЛЯМИ КОРЕКЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА КОРЕКЦІЙНОЇ АНДРАГОГІКИ У НАВЧАННІ ДОРΟΣЛИХ ОСІБ З ОБМЕЖЕННЯМИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Завдяки системоутворювальному поняттю „неперервність освіти” ми приходимо до актуальності побудови та розвитку нової наукової дисципліни та сфери підготовки фахівців, що працюють у